

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249588

มาตรการการลงโทษพระภิกษุสงฆ์ในกฎหมายอาญา :
ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ

MEASURES FOR THE PUNISHMENT OF BUDDHIST MONKS IN THE CRIMINAL
LAW: THE CASE STUDY OF SEXUAL MISCONDUCT

กาญจน์สุตา เอื้อหนึ่งศักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2552

๖๐๐๒๕๕๐๐๕

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

249588

มาตรการการลงโทษพระภิกษุสงฆ์ในกฎหมายอาญา:
ศึกษากรณีความผิดเกี่ยวกับเพศ

กาญจน์สุตา เอื้อหยิ่งศักดิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. ๒๕๕๓

**Measures for the Punishment of Buddhist Monks in the Criminal
Law: the Case Study of Sexual Misconduct**

KARNSUDA AUAYINGSAK

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2010

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ มาตรการการลงโทษพระภิกษุสงฆ์ในกฎหมายอาญา: ศึกษากรณี
ความผิดเกี่ยวกับเพศ

เสนอโดย กาญจน์สุดา เอื้ออภัยศักดิ์

สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นกร)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร.อุทัย อาทิเวช)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิศา จิตรน้อมรัตน์)

วันที่ 23 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2553

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการการลงโทษพระภิกษุสงฆ์ในกฎหมายอาญา : ศึกษากรณี ความผิดเกี่ยวกับเพศ
ชื่อผู้เขียน	กาญจน์สุดา เอื้ออภัยศักดิ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

249588

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดความผิดและกำหนดโทษของพระภิกษุสงฆ์ในประเทศไทย ในกรณีที่พระภิกษุสงฆ์กระทำการอันมีลักษณะทำให้สถาบันศาสนาและสงฆ์ได้รับความเสื่อมเสียซึ่งผลจากการกระทำดังกล่าวอาจส่งผลให้พุทธศาสนิกชนเสื่อมศรัทธาในพุทธศาสนาและสงฆ์ โดยเป็นการศึกษาเฉพาะในกรณีที่พระภิกษุสงฆ์เป็นผู้กระทำการอันไม่สมควรเกี่ยวกับเพศ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้มีการรวบรวมทฤษฎี และแนวคิดของนักกฎหมายในทางดารายาไทย ดำรงต่างประเทศ รวมถึงศึกษาพระวินัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการกระทำความผิดของพระภิกษุสงฆ์ เพื่อวิเคราะห์ถึงความจำเป็นและความเหมาะสมในการกำหนดโทษของพระภิกษุสงฆ์ เพื่อประกอบการวิจัย

ผลของการศึกษาพบว่า ในกรณีที่พระภิกษุสงฆ์กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามพระวินัยโทษสูงสุดที่จะนำมาลงโทษพระภิกษุสงฆ์นั้นมีเพียงการปาราชิกหรือการขาดจากความเป็นพระเท่านั้น ส่วนความรับผิดชอบอาญานั้นพระภิกษุสงฆ์จะได้รับก็ต่อเมื่อการกระทำของพระภิกษุสงฆ์นั้นเป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศซึ่งกฎหมายอาญาได้บัญญัติความรับผิดชอบของผู้กระทำไว้โดยตรงเท่านั้น ซึ่งในกรณีที่พระภิกษุสงฆ์กระทำการอันไม่สมควรทางเพศแต่การกระทำนั้นไม่ครบองค์ประกอบความผิดของกฎหมายอาญาแล้ว พระภิกษุผู้นั้นย่อมไม่มีความรับผิดชอบแต่อย่างใด แต่ผลจากการกระทำนั้นย่อมส่งผลทำให้สถาบันศาสนาและสงฆ์ได้รับความเสื่อมเสียต่อชื่อเสียงและศรัทธา ดังนั้นเพื่อเป็นการลงโทษผู้กระทำความผิด และป้องปรามมิให้พระภิกษุรูปอื่นกระทำความผิดเลียนแบบจึงสมควรที่จะกำหนดความผิดและโทษของพระภิกษุสงฆ์ในกรณีที่พระภิกษุสงฆ์นั้นกระทำการอันเป็นเหตุให้สถาบันศาสนาและหมู่ภิกษุได้รับความเสื่อมเสีย โดยเฉพาะในกรณีที่พระภิกษุผู้นั้นกระทำการอันไม่สมควรทางเพศเพื่อป้องกันมิให้เกิดช่องว่างทางกฎหมายเพื่อที่จะลงโทษผู้กระทำความผิด

Thesis Title	Measures for the Punishment of Buddhist Monks in the Criminal Law: the Case Study of Sexual Misconduct
Author	Karnsuda Auayingsak
Thesis advisor	Associate Professor Dr.Udom Rathamarit
Co-advisor	Associate Professor Dr.Taveekeart Meenakanit
Department	Law
Academic Year	2010

ABSTRACT

249588

This thesis aims to study problems related to the specification of the type of misconduct and punishment of Buddhist monks in Thailand in cases where their behaviour tends to defame the religious institution and Buddhist monks. Such behaviour may result in a decline of Buddhists' faith in Buddhism and monks in general. This study focuses particularly on the sexual misconduct of Buddhist monks, using theories and legal principles of lawyers found in Thai and foreign texts as well as in the Buddhist Discipline or the Vinaya, specifically in that part which is concerned with monks' misconduct, in order to analyze whether it is necessary and appropriate to specify any punishment for Buddhist monks.

The study has found that in cases where monks have committed sexual misconduct, as defined by the Buddhist Discipline, the most serious punishment they receive is being disrobed and expelled from the monkhood. They are subject to penalties under Criminal Law only when their misconduct is considered to be sexual wrongdoing for which the Criminal Law has directly specified the type of punishment for the wrong-doer. In cases where a monk has committed sexual misconduct and yet this misconduct does not fulfil all the elements of wrong-doing demanded by the Criminal Law, the monk will not be punished under the Criminal Law. However, his misconduct may defame Buddhism and cause people in general to lose faith in the religious institution and Buddhist monks in general. Therefore, in order to punish monks who have committed misconduct and to prevent other monks from following their example, it is appropriate to specify the type of wrong-doing and punishment for monks in cases where they

have misbehaved in a way that affects the reputation of the religious institution and monks, especially in the case of those who have committed sexual misconduct. This is a way of avoiding loopholes in the law and finding an appropriate way of punishing wrong-doers.

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่ได้ทำการศึกษาจนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปเล่มดังที่ปรากฏ ผู้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต และท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้เขียน พร้อมทั้งให้คำปรึกษา คำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นหลักการ แนวคิด และทฤษฎีในการศึกษา ทำให้ผู้เขียนมองเห็นแนวทางในการศึกษาและมองปัญหาในการวิจัยได้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฌ นคร ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำในเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนชี้แนะแนวทาง และให้ข้อสังเกตต่างๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.อุทัย อาทิวะ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านรองศาสตราจารย์ธีระ และท่านรัฐการ สัมพันธ์ ท่านสนธยา เครือเวทย์ คุณเกริกเกียรติ คำดี ที่เป็นแรงบันดาลใจให้เรียนในระดับปริญญาโทขอขอบคุณพี่ทิพย์ เลขฯ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต และพี่แก้ว ที่ได้ช่วยติดต่อประสานงานในทุกๆ เรื่องรวมถึง วัดสังฆทาน วัดสุทธาวาส ที่ให้ความสะดวกในการหยิบยืมหนังสือธรรมะเป็นธรรมทาน ท่านอาจารย์สมภพ ประสิทธิ์ ครูผู้สอนพระกรรมฐาน

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อท่านรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ อีกครั้งที่เป็แรงบันดาลใจให้ผู้เขียนทั้งในทางโลกและทางธรรม และความเมตตาที่ทำให้ผู้เขียนขอยกท่านไว้เป็นครูบาอาจารย์ที่ผู้เขียนจะขอเอาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบุพการีมีาม้าบัวหลาด ไหว่งวงศ์ และปะป๊าชนะ เอื้อหยิ่งศักดิ์ และอาแป๊ะมั่ว เอื้อหยิ่งศักดิ์ ที่ให้ชีวิตที่สมบูรณ์พร้อมรวมถึงกำลังใจ ขอบพระคุณพ่อหนานดากับคุณยายเต็ม ไหว่งวงศ์ ที่ได้เลี้ยงดูผู้เขียนให้เติบโตมาพร้อมกับศีลธรรม ขอบพระคุณคุณผ่องพรรณ ไหว่งวงศ์และคุณปนัดดา เอื้อหยิ่งศักดิ์ ที่เป็นผู้อยู่เบื้องหลังทุกความสำเร็จและคอยช่วยเหลืออย่างไม่มีข้อแม้เป็นกำลังใจยามที่ผู้เขียนท้อถอยพ่ายแพ้

ขอบคุณ คุณจิรพันธ์ แก้วประดิษฐ์ คุณดาริน บุญมาเลิศ คุณจกฤตย์ เจริญพงษ์ ที่เป็นเพื่อนแท้ยามสุขทุกข์ และคุณวุฒิพงศ์ รัตนพันธ์สุนทรา ที่เป็นกำลังใจอยู่เคียงข้างจนงานเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่า และมีคุณประโยชน์ต่อการศึกษา ผู้เขียนขอยกถวาย
เป็นพุทธบูชา ธรรมะ สังฆะบูชา แด่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหมด และมารดาบิดา ตา
ยาย และครูบาอาจารย์ทุกๆ ท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องอัน
เกิดมีแต่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

กาญจน์สุดา เอื้อหิรัญศักดิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ฅ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2. แนวคิดในการบัญญัติกฎหมายเพื่อลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิด.....	8
2.1 แนวคิดในการบัญญัติกฎหมาย	8
2.1.1 วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของการนิติบัญญัติทางอาญาสารบัญญัติ.....	8
2.1.2 กฎหมายอาญาบนพื้นฐานของการกระทำและผู้กระทำ	10
2.1.3 ทฤษฎีแนวความคิดเกี่ยวกับการกำหนดโทษ.....	12
2.1.3.1 ทฤษฎีลงโทษเพื่อให้สาสม (Retributive Theory)	13
2.1.3.2 ทฤษฎีลงโทษเพื่อป้องกัน (Preventive Theory)	15
2.1.3.3 ทฤษฎีลงโทษเพื่อดัดแปลง (Reformative Theory)	16
2.2 ความหมายและองค์ประกอบความผิดเกี่ยวกับเพศ	
ตามพระธรรมนูญและตามกฎหมายอาญา	19
2.2.1 ความหมายและองค์ประกอบความผิด	
เกี่ยวกับเพศตามพระธรรมนูญ.....	19
2.2.2 ความหมายและองค์ประกอบความผิด	
เกี่ยวกับเพศตามกฎหมายอาญา.....	24

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3. มาตรการในการลงโทษและควบคุมการกระทำความผิดตามกฎหมายอาญา	
และพระธรรมนูญในอดีตถึงปัจจุบันเปรียบเทียบกับกฎหมายอิสลาม.....	38
3.1 มาตรการลงโทษและควบคุมพระภิกษุสงฆ์ไทย	
ตามกฎหมายบ้านเมืองในอดีตถึงปัจจุบัน.....	38
3.1.1 สมัยสุโขทัย	39
3.1.2 สมัยกรุงศรีอยุธยา.....	39
3.1.3 สมัยกรุงธนบุรี	40
3.1.4 สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น	40
3.1.5 สมัยปัจจุบันตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505	
แก้ไขพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535.....	42
3.2 มาตรการการลงโทษความรับผิดชอบเกี่ยวกับเพศตามพระธรรมนูญ.....	51
3.2.1 โทษอาบัติอย่างเบา	52
3.2.2 โทษอาบัติอย่างกลาง	54
3.2.3 โทษอาบัติอย่างหนัก.....	58
3.3 มาตรการการลงโทษความรับผิดชอบเกี่ยวกับเพศ	
ตามกฎหมายอาญาในอดีตถึงปัจจุบัน	61
3.3.1 กฎหมายตราสามดวง:พระอัยการลักษณะผิดเมีย.....	61
3.3.2 พระราชกำหนดลักษณะข่มขืนล่วงประเวณี ร.ศ.118.....	64
3.3.3 กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	66
3.3.4 กฎหมายอาญาก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติ	
แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 19) พ.ศ. 2550	72
3.3.5 ประมวลกฎหมายอาญา.....	78
3.4 ความสัมพันธ์ของกฎหมายอิสลามกับการบัญญัติกฎหมายโดยรัฐ.....	84
3.4.1 ที่มาของกฎหมายอิสลาม	85
3.4.2 สาระสำคัญของกฎหมายอิสลามกับการบัญญัติกฎหมาย.....	86

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4. การกระทำความผิดทางเพศทางพระวินัยกับกฎหมายอาญา	
และการลงโทษที่เหมาะสม.....	88
4.1 การกระทำความผิดทางเพศตามพระวินัยแต่ไม่ผิดกฎหมาย	89
4.2 การกระทำความผิดทางเพศตามกฎหมายอาญาแต่ไม่ผิดพระวินัย	106
4.3 ความเหมาะสมในการกำหนดโทษพระภิกษุสงฆ์.....	108
4.3.1 ความเหมาะสมเกี่ยวกับการควบคุมพระภิกษุสงฆ์โดยสังคม	109
4.3.2 ความเหมาะสมเกี่ยวกับการควบคุมพระภิกษุสงฆ์ในกฎหมายอาญา	111
4.3.3 วิเคราะห์การกำหนดความผิดและโทษของพระภิกษุสงฆ์	
ผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศเพื่อมิให้เกิดช่องว่าง	
ในการลงโทษผู้กระทำความผิด	120
1) เสรีภาพในทางเพศกับความรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายอาญา	122
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	129
5.1 บทสรุป	129
5.2 ข้อเสนอแนะ	132
บรรณานุกรม.....	133
ประวัติผู้เขียน.....	138